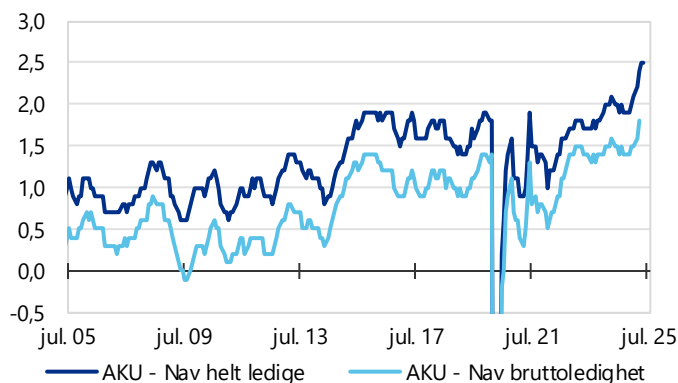

Onsdag publiserer Statistisk sentralbyrå (SSB) **arbeidskraftsundersøkelsen (AKU)** for juli. Ifølge trendtallene har ledigheten blant personer mellom 15 og 74 år økt jevnt gjennom året, fra 4,1 prosent i januar, til 4,8 prosent i juni. Det tilsvarer vel 20 000 flere ledige.

Hovedårsaken til økningen er at arbeidstilbudet har vokst med 27 000 personer siden januar. Når arbeidsstyrken øker mer enn sysselsettingen, stiger ledigheten. Flere forhold forklarer økningen i arbeidstilbudet. SSB peker blant annet på at flere studenter er på jobb jakt. Både som følge av at de noe større studentkullene som begynte å studere under pandemien, og som har fullført en mastergrad på normert tid, nå er på jobb jakt. I tillegg ser flere personer i alderen 15–24 år som er under utdanning seg om etter deltidsjobb ved siden av studiene. Økt innvandring, blant annet fra Ukraina, har trolig også bidratt. Over 80 000 ukrainere har kommet til Norge de siste tre årene. Mange av dem fullfører nå introduksjonsprogrammet for nyankomne flyktninger, og det er rimelig å anta at flere av disse aktivt vil søke arbeid, selv om det kan ta tid før de fanges opp i AKU-statistikken. De siste tre årene har rundt 20 000 flere ukrainere blitt sysselsatt, ifølge den registerbaserte sysselsettingen. Samtidig har høy lønnsvekst og stor etterspørsel etter arbeidskraft trolig også stimulert arbeidstilbudet.

Norge: Arbeidsledighetsavvik

Prosentenheter

*AKU: 15–74 år, trendtall. NAV: Registrert helt ledige, sesongjustert.
Kilde: LSEG Datastream / Statistisk sentralbyrå / NAV / NHO

Fredag kommer Nav med sine **registrerte ledighets-tall** for august. I motsetning til AKU-ledigheten har den registrerte ledigheten ligget stabilt rundt 2 prosent de siste månedene. Nav har imidlertid hatt brudd i statistikken siden april, og har ikke publisert sesongjusterte ledighetstall etter mai. Da var den sesongjusterte ledigheten 2,1 prosent, mens den ujusterte var 2,2 prosent i juli. I tillegg rapporterer Nav om bruttoledighet, som inkluderer helt ledige og arbeidssøkere på tiltak. Denne var 2,5 prosent i juli, identisk som juli i fjor. Siden bruddet i april, dvs. for april til juli, har den ujusterte bruttoledigheten vært tilnærmet uendret sammenlignet med samme periode i fjor. Det kan tyde på at den sesongjusterte bruttoledigheten også har vært stabil de siste månedene.

Avviket mellom ledighetsprosenten i AKU og Nav er nå på sitt største siden 2005, jf. figuren over. Dels skyldes dette metodiske forskjeller: Der AKU fanger opp personer som aktivt søker arbeid, favner Nav-statistikken kun de som registrerer seg hos Nav. Eksempelvis skyldes noe av veksten i arbeidstilbudet grupper med begrensede rettigheter hos Nav, slik som studenter. Ettersom disse inngår i AKU, men trolig er mindre representert i Navs statistikk, vil det kunne forklare noe av avviket mellom statistikkene. Samtidig gjør manglende sesongjustering og ulik utvikling i de to statistikkene det krevende å tolke den underliggende utviklingen. Derfor er det grunn til å være varsom i tolkningen av ledighetstallene.

Samtidig har aktivitetsveksten i fastlandsøkonomien tatt seg opp i første halvår, og bedriftene i Norges Banks regionale nettverk forventer vekst i tredje kvartal rundt trend. Sysselsettingsforventningene i nettverket peker også mot økt etterspørsel etter arbeidskraft. Dette kan bidra til å absorbere noe av økningen i arbeidstilbudet. Dette kan tale for noe lavere AKU-ledighet på kort sikt.

Fredag kommer også **varehandelsindeksen** for juli. Normalt pleier omsetningen i detaljhandelen utenom salg av biler å øke i juli, med en median månedsvekst på 0,2 prosent de siste 20 årene. Sommersalg på klær og sko, samt økt etterspørsel etter fritidsrelaterte varer, bidrar vanligvis til høyere omsetning i juli enn i juni. I år kan flere faktorer forsterke dette. Svak krone har gjort det dyrere å feriere i utlandet, og bidratt til at flere nordmenn ferierer i eget land. Den svake kronen har samtidig gjort Norge til en mer attraktiv destinasjon for utenlandske turister. SSB rapporterte om rekordhøyt antall overnattinger i juni, og det er grunn til å tro at turismen også har vært høy i juli. I kombinasjon med økt kjøpekraft for norske husholdninger, i tillegg til utsikter til dette, bl.a. som følge av rentekuttet i juni, peker dette mot økt varehandel. Vi venter derfor et moderat oppsving i detaljhandelen utenom biler i juli.

Bård Ola Tjønneland

Kalender		Sist	Nå
Man 0800	NOR: Kredittindikator, jul. (å/å)	4,1%	
Man 1000	DEU: ifo Business climate, aug.	88,6	88,6
Tir 1500	USA: Boligpriser, C-S, jun. (å/å)	2,8%	2,2%
Tir 1600	USA: Forbrukertillit, CB, aug.	97,2	98
Ons 0800	NOR: AKU, jul. (ses.just)	5,4%	
Tor 1000	SWE: Konjunkturbarometeret, aug.	94,3	
Tor 1100	ØMU: Economic Sentiment, aug.	95,8	96,0
Fre 0800	SWE: BNP, Q2 (k/k)	0,1%	0,3%
Fre 0800	NOR: Detaljhandel, jul. (m/m)	0,0%	
Fre 0800	NOR: Reg. arbeidsledighet, aug.	2,2%	
Fre 0955	DEU: Arbeidsledighet, aug. (sesjust)	6,3%	6,3%
Fre 1000	NOR: Norges Bank valutakjøp, sep.	-150M	
Fre 1430	USA: PCE-inflasjon, jul.(core) (m/m)	0,3%	0,3%
Fre 1600	USA: Forbrukertillit, UoM, aug.	58,6	58,6
Søn 0330	CHN: PMI, aug.	50,2	
Søn	CHN: SCO-toppmøte i Kina		

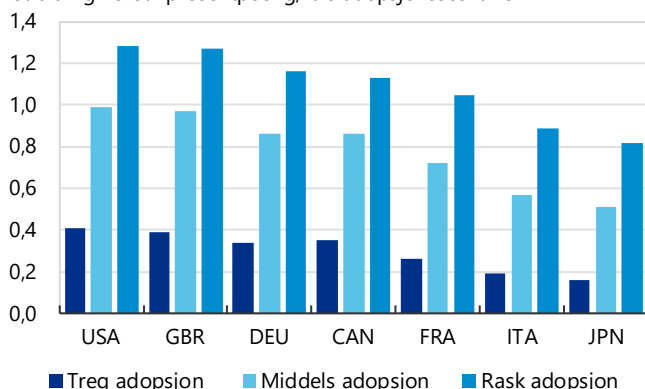
Den nylig publiserte NHO-rapporten *Veien til vekst – Norsk konkurransekraft* peker på et ubehagelig faktum: Norge ligger bak den globale teknologifronten. Vi er raske til å ta i bruk digitale løsninger som forbrukere, men høyteknologiske næringer utgjør en liten del av verdiskapningen og sysselsettingen. En rekke undersøkelser tyder også på at vi ligger bak våre nordiske naboer i bruk og utvikling av kunstig intelligens (KI). Et lands evne til å nyttiggjøre seg av KI vil ha stor betydning for konkurransekraften og for fremtidig vekst og velstand.

I juni i år publiserte OECD et arbeidsnotat (Filippucci, Gal, Laengle og Schief) som anslår hvordan KI kan løfte arbeidsproduktiviteten i G7-landene. Deres beregninger er nedenfra-og-opp, altså at antatte produktivetsgevinster for enkeltoppgaver aggregeres opp for hele økonomien. Forskerne starter med dokumenterte produktivetsgevinster fra KI i konkrete arbeidsoppgaver, kartlegger hvilke oppgaver og sektorer som faktisk er eksponert for KI, og beregner ulike scenarier for KI-adopsjon, altså hvor raskt teknologien sprer seg og blir tatt i bruk. Deretter aggregeres sektorgevinstene til makronivå ved å vekte med næringenes andel av verdiskapningen.

På mikronivå legger OECD til grunn en gjennomsnittlig vekst i total faktorproduktivet (TFP) på om lag 30 prosent i oppgaver der KI faktisk tas i bruk, med variasjon fra rundt 14 prosent i kundeservice til over 50 prosent i programmering. Slike anslag kommer fra eksperimenter og feltstudier. Adopsjonsraten modelleres ved å ta utgangspunkt i tidligere generelle teknologier, fra elektrifisering til PC/internett og mobil, med scenarier for henholdsvis langsomt, middels og raskt adopsjonsrate.

KIs bidrag til vekst i arbeidsproduktivet

Ekstra årlig vekst i prosentpoeng; tre adopsjonsscenarier

Kilde: OECD / NHO

Forfatterne beregner at KI kan øke den årlige veksten i arbeidsproduktiviteten med 0,2-0,4 i det pessimistiske scenarioet (treg adopsjon), med 0,5-1,0 prosentpoeng i mellomscenarioet (middels adopsjon), og med 0,8-1,3 prosentpoeng i det mest optimistiske scenarioet (rask adopsjon). USA og Storbritannia ligger systematisk i øvre del av intervallet, mens Italia og Japan ligger i den

nedre delen, jf. figuren over. Forskjellene skyldes i hovedsak to ting: nærings sammensetning – land med stor andel kunnskapsintensive tjenester som finans og IKT får større løft – og hvor bredt KI tas i bruk på tvers av sektorer.

Et forhold som kan redusere den totale produktivetsgevinsten er den såkalte Baumol-effekten, at pris- og lønnsveksten i sektorer med lavere produktivetsvekst stiger relativt til andre sektorer. De største gevinstene fra KI vil være konsentrert i noen sektorer, og dersom bruk av KI medfører en endring i sammensetningen av økonomien, slik at sektorer hvor KI har mindre gevinster øker som andel økonomien, vil den totale produktivetsgevinsten bli lavere. OECDs analyser tilsier imidlertid at en effekt normalt ikke reduserer samlet vekst med mer enn rundt en sjettedel, gitt rimelig bevegelighet av kapital og arbeid.

Samfunnsøkonomisk Analyse gjorde en lignende analyse for Norge på oppdrag for NHO i 2023. Analysen var gjort etter en tilsvarende tilnærming og resultatene var sammenlignbare. Beregningen deres viste at rask utrulling av generativ KI kan løfte gjennomsnittlig årlig produktivetsvekst fra om lag 0,6 prosent til omtrent 1,3 prosent i perioden 2023–2040.

Analysen bygget på en undersøkelse blant norske virksomheter, hvor omtrent én av fire virksomheter rapporterte KI-bruk i en eller annen form, mens rundt halvparten var i gang med å utvikle strategi for bruk av KI. Virksomhetene viste likevel til betydelige barrierer for KI-bruk. Den største barrieren var mangel på innsikt og kompetanse, men også forhold som usikkerhet rundt regelverk og potensielle gevinster opplevdes som hindringer.

Å legge til rette for at Norge skal komme nær KI-fronten, vil kunne styrke norsk konkurransekraft og velstandsutvikling fremover. OECD trekker frem behovet for en stor IKT-sektor og behovet for STEM-kompetanse som viktige forutsetninger for å realisere store produktivetsforbedringer. Dette er områder hvor Norge ikke bare ligger bak resten av Norden, men også bak gjennomsnittet i OECD.

Utviklingen innen KI går i et forrykende tempo. NHO kommer tilbake med mer.

Espen Skretting

Område samfunnsøkonomi

E-post	Ansvar	Mobil
oystein.dorum@nho.no	Sjeføkonom	907 88 762
eirik.ese@nho.no	Norsk økonomi	416 77 620
torill.lodemel@nho.no	Arbeidsmarked, lønn	924 25 850
hallvard.morck@nho.no	Norsk økonomi	970 75 067
espen.skretting@nho.no	Norsk økonomi	957 81 985
victoria.sparrman@nho.no	Norsk økonomi, arb. marked	924 92 461
bard.ola.tjonneland@nho.no	Internasjonal økonomi	930 22 705

[Tidligere utgaver av NHOs Ukeblikk finnes her](#)